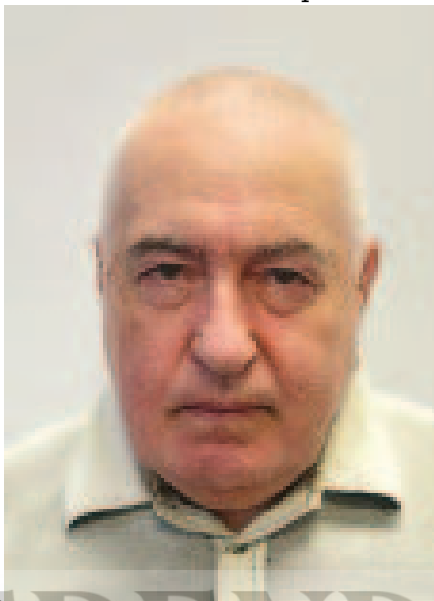

Fory Etterle - Un actor total

Cristofor Etterle, pe numele său de scenă Fory Etterle s-a născut la data de 24 mai 1908 în Ploiești. A urmat liceul Ion Luca Caragiale din orașul natal, apoi Facultatea de Drept (părinții îl voiau avocat) și Conservatorul de Artă Dramatică din București, la clasa mării actrițe Lucia Sturdza Bulandra, pe care l-a absolvit în 1929. Din tinerețe, fiind pasionat de muzică, a luat lecții de pian, vioară și chitară și, având voce bună, a cântat în diverse ocazii. Debutul pe scena de teatru și l-a făcut în studenție la vârsta de 21 de ani, când maestra Lucia Sturdza Bulandra l-a cooptat în diverse spectacole ale

companiei sale și ale altor trupe ale vremii.

În perioada interbelică, Fory Etterle a evoluat în diferite teatre particulare precum Teatrul Vesel, Compania Bulandra, Teatrul Nostru (pe care l-a și fondat în 1941 împreună cu Dina Cocea, în subsolul sălii Comedia de la Majestic, azi Teatrul Odeon) ș.a. De asemenea, a jucat și la teatre muzicale precum Alhambra și Compania Cărbuș a inegalabilului Constantin Tănase. Aici, de prezența lui Fory Etterle, avea să se lege formarea celebrului cuplu muzicalumoristic Stroe și Vasilache, în 1931-1932, Fory Etterle punând o piatră la temelia succesului acestor mari artiști. După naționalizarea teatrelor, de după 1945, Fory Etterle a jucat timp de mai bine de 30 de ani la Teatrul Municipal, devenit apoi Lucia Sturdza Bulandra. În cariera sa prestigioasă de peste jumătate de secol Fory Etterle a jucat roluri complexe, piese grele ale dramaturgiei românești și universale, devenind prin prestațiile sale un actor inconfundabil.

Astfel, printre piesele de teatru în care a evoluat cu mare succes amintim: Canalia, Marea roșie, Tessa, Păianjenul, Taifun, Mașina de scris, Iluzia fericirii, Othello, Pygmalion, De ziua nevestii-mii ș.a. (înainte de 1945) iar după război la Teatrul Bulandra: Frații Karamazov, Azilul de noapte, Cum vă place, Omul care aduce ploaia, Passacaglia, A doisprezecea noapte, Dragă mincinosule, Dansul morții, Arsenic și dantelă veche, Richard al III-lea, Cezar și Cleopatra, Pescărușul, Livada de vișini, Rețeta fericirii, și nu în ultimul rând O scrisoare pierdută, interpretând magistral rolul lui Agamiță Dandanache.

Totodată cu vocea sa inconfundabilă, Fory Etterle a interpretat roluri memorabile în piese de teatru radiofonic regizate de mari personalități ale domeniului, precum: Marieta Sadova, Mihai Zirra, Constantin Moruzan, Moni Ghelerter, Sică Alexandrescu, Paul Stratulat, Constantin Dinischiotu, Cristian Munteanu ș.a. precum și în apreciate spectacole de televiziune. În paralel cu activitatea teatrală, Fory Etterle a fost distribuit și în numeroase filme artistice în care, de asemenea a făcut roluri de mare succes. Dintre filmele unde a jucat, amintim următoarele: Viața învinge (primul, în 1951), Desfășurarea, Alarmă în munți, Telegrama, Darclee, Lupeni '29, Celebrul 702, Tudor, Străinul, Neamul Șoimăreștilor, Serbările galante, Deaș fi Harap-Alb, Haiducii, Șeful sectorului suflute, De trei ori București (în care a cântat și șlagărul Fotograful la minut),

Castelul condamnaților, Mihai Viteazul, Conspirația, Departe de Tipperary, Pistruiatul, serialul TV Independența, Muntele alb, Între oglinzi paralele, Detașamentul Concordia, Pe malul stâng al Dunării albastre, O lebădă iarna (ultimele două în 1983, anul dispariției sale) etc. Pentru meritele sale deosebite în activitatea artistică, înainte de 1960 a primit titlul de Artist Emerit, fiind ulterior premiat și pentru alte realizări ca de exemplu Premiul ACIN pentru rolul senatorului Varga din filmele Conspirația și Departe de Tipperary. Fory Etterle a fost căsătorit cu balerina MarieJeanne Livezeanu, prim-balerină a Teatrului de Operă din București.

În familie și societate era apreciat ca un om iubitor de muzică, de carte, călătorii, a militat pentru promovarea culturii în toate ocaziile, fiind un actor desăvârșit, model pentru mai tinerii săi colegi. Fory Etterle a încetat din viață la 16 septembrie 1983, lăsând în urmă o carieră impresionantă, filmele și piesele de teatru radiofonic în care a jucat, urmărinduse și azi cu mare plăcere.

Horățiu Măndășescu